освітян залежить вирішення проблем, ефективне застосування його переваг і перспектив при раціональному й відповідальному застосуванні. Штучний інтелект відкриває нові горизонти для освіти, роблячи її гнучкішою, доступнішою й ефективнішою. Однак ці досягнення мають бути збалансованими етичною відповідальністю, адже майбутнє освіти повинно будуватися на принципах гуманізму, рівності та безпеки.

Список використаних джерел

1. The Future of Jobs Report 2023. URL: https://www.weforum.org/publications/the-future-of-jobs-report-2023/ (дата звернення: 06.04.2025).

2. Скрипка Г. Штучний інтелект в освіті: удосконалення програм підвищення кваліфікації педагогів. Інформаційні технології і засоби навчання. 2024. Том 101, № 3. С. 227–238.

3. Пасічник О. Штучний інтелект в освіті: три аспекти. URL: https://osvita.ua/school/method/91077 (дата звернення: 06.04.2025).

4. Штучний інтелект: «Моя мета – допомогти». URL: https://surli.cc/cembro (дата звернення: 06.04.2025).

5. Загрози штучного інтелекту в освіті. Promethean. URL: https://surl.lu/trictg (дата звернення: 06.04.2025).

ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ОСНОВИ ЕКОЛОГІЇ»

Залуженко Валентина
викладач,
Музика Вікторія
викладач,
ВСП «Бобринецький аграрний фаховий коледж ім. В. Порика Білоцерківського національного аграрного університету»,

Одним із шляхів модернізації освітньої системи України є впровадження в навчальний процес інноваційних педагогічних технологій і методів. Слово «інновація» має латинське походження і в перекладі означає «оновлення», «зміна», «введення нового». У педагогічній інтерпретації інновація означає

нововведення, що поліпшує хід і результати навчально – виховного процесу. Інновації в освіті – це результат творчого пошуку креативних, нестандартних рішень різноманітних педагогічних проблем, а також процес оновлення чи вдосконалення теорії і практики.

У сучасній освіті зростає значення інноваційних методів навчання, серед яких особливе місце займають інтерактивні технології. Їх застосування на заняттях з основ екології не лише урізноманітнює освітній процес, а й формує в студентів екологічну свідомість, відповідальність за стан довкілля.

Інтерактивні технології – це методи навчання, що передбачають активну участь студентів у навчальному процесі через обговорення, моделювання ситуацій, аналіз проблем, вирішення практичних завдань і співпрацю. Їх використання на заняттях з екології:

- стимулює зацікавленість у навчанні;
- розвиває критичне мислення та навички аналізу;
- формує екологічну культуру й усвідомлення ролі кожного у збереженні довкілля.

Використання інтерактивних технологій у викладанні основ екології сприяє не лише ефективному засвоєнню знань, але й формуванню цінностей і навичок, необхідних для збереження нашої планети. Цей підхід дозволяє студентам побачити взаємозв'язок між теорією і практикою, формує відповідальність за навколишнє середовище та мотивує до активної участі в його охороні.

Пропонуємо деякі прийоми інтерактивних технологій, які використовуємо на заняттях з дисципліни «Основи екології».

Однією з таких вправ є **«Мозковий штурм».** Це ефективний метод колективного обговорення, пошук рішень шляхом вільного висловлювання думок усіх учасників. Наприклад, під час проведення заняття на тему «Охорона атмосферного повітря» для мозкового штурму пропоную запитання: що найбільше забруднює повітря у сільській місцевості?, які господарські процеси в аграрній сфері впливають на чистоту повітря?, чи може агроном зменшити шкоду атмосфері? Як саме?, як використання добрив і пестицидів впливає на

повітря?, які альтернативні джерела енергії можуть використовувати аграрії для зменшення викидів?, як зміни клімату, пов'язані з забрудненням повітря, впливають на урожай?. Студенти із задоволенням обговорюють власні гіпотези щодо збереження атмосферного повітря.

Метод «Прес» – використовую у випадках, коли виникають суперечливі думки з певної проблеми і потрібно зайняти й аргументувати чітко визначену позицію щодо конкретної екологічної проблеми. Метод дає можливість навчитися аргументовано, в чіткій і стислій формі формулювати і висловлювати свою думку з дискусійного питання. Цей метод формує екологічну свідомість, студенти вчяться осмислювати екологічні проблеми, шукати їх причини та наслідки, а також пропонувати можливі шляхи розв'язання, розвиває критичне мислення, виховує толерантність і повагу до думки інших, стимулює активність студентів, сприяє формуванню комунікативних навичок.

Етапи методу

1. Позиція: «Я вважаю …».

2. Обґрунтування: «Тому що…».

3. Наводимо приклад додаткових аргументів на підтримку своєї позиції: «Наприклад…».

4. Узагальнюємо, формулюємо висновки: «Отже…», «Таким чином…».

Приклад використання «Прес» – методу. *Проблема:* «Чи потрібно заборонити використання поліетиленових пакетів?», «Як впливає забруднення повітря на людей та клімат?», «Наслідки забруднення води» тощо.

Дискусія. Дискусія є важливим засобом пізнавальної діяльності, сприяє розвитку критичного мислення студентів, дає можливість визначити власну позицію, формує навички аргументації та відстоювання своєї думки, поглиблює знання з обговорюваної проблеми. Наприклад, при розгляді теми «Генетично модифіковані організми: вплив на екологію, с/г та здоров'я людини», для проведення дискусії важливо представити аргументи обох сторін, тому що використання ГМО викликає як захоплення, так і побоювання.

Вислухавши аргументи обох сторін, аудиторія об'єднується у дві групи прихильників тієї чи іншої концепції. Викладач, керуючись процесом обговорення, почергово надає слово представникам протилежних сторін. Формуючи в студентів уміння вести діалог, відстоювати свої погляди, викладач утримує дискусію навколо основних ідей і понять заняття. Важливо, щоб у процесі дискусії студенти використовували факти наукової та науково популярної літератури, періодичної преси. Проведення заняття у формі дискусії вимагає від студентів відповідного рівня знань.

Робота в малих групах. Групова робота студентів – форма організації навчально – пізнавальної діяльності, за якої студенти з різним рівнем навчальних можливостей об'єднуються в малі групи, виконують як спільні, так і диференційовані завдання педагога. Під час групової роботи викладач виконує різноманітні функції: контролює хід роботи в групах, відповідає на запитання, регулює суперечки, порядок роботи і у випадку крайньої необхідності допомагає студентам чи групі в цілому. Робота в малих групах дає змогу заощадити час, бо зникає потреба вислуховувати кожну людину у великій групі.

На занятті студенти об'єднуються в групи по 4 - 6 осіб, ознайомлюються з ролями, які вони можуть виконувати.

Спікер (керівник групи) зачитує завдання групи, організовує порядок виконання, пропонує учасникам групи висловлюватися по черзі, заохочує групу до роботи, підбиває підсумки до роботи, визначає доповідача.

Секретар – веде записи результатів роботи своєї групи Має бути готовим висловити думку групи під час підбиття підсумків.

Посередник (хронометрист) – стежить за часом, заохочує групу до роботи.

Доповідач – чітко висловлює думку групи, доповідає про результати роботи групи.

Дуже важливо на заняттях залучати всіх студентів. У цьому допомагають такі методи, «Коло ідей», «Мікрофон».

«Коло ідей» – студенти, сидячи у колі, мають можливість висловити та обґрунтувати свою позицію. Наприклад, при вивченні теми «Охорона літосфери» студенти висловлюють свою позицію щодо того, чим небезпечне безвідповідальне ставлення до ґрунтів?, Що б ви зробили як фахівець, аби зменшити ерозію ґрунтів?

«Мікрофон». Цей метод дає змогу кожному сказати щось швидко, по черзі відповідаючи на запитання або висловлюючи свою думку чи позицію.

Пропоную студентам уявити, що в їхніх руках мікрофон і що саме їм потрібно висловити власну думку. Наприклад, студентам пропонується ситуація: уявіть, що у вашому регіоні планують збудувати нове агропідприємство з інтенсивним вирощуванням с/г культур. Місцеві жителі стурбовані можливим забрудненням ґрунтів, води та повітря. Ваша думка важлива для прийняття рішення. Завдання для студентів: Уявіть, що ви: агроном, еколог, мешканець села, представник громади, працівник підприємства. Передаючи умовний «мікрофон», кожен має висловити свою позицію: підтримуєте ви ідею будівництва чи ні, і чому?

Метод «Фішбоун» – це графічний спосіб дослідження та визначення найбільш суттєвих причинно – наслідкових взаємозв'язків між факторами та наслідком у досліджуваній проблемі. При обговоренні екологічних проблем доцільно використовувати метод «Фішбоун», (фіш – боун від анг. Fish bone «риб'ячий скелет): «голова риби» – це проблемне питання, що обговорюється, «верхні кісточки» – причини, «нижні кісточки» – наслідки, «хвіст» – висновки, зроблені студентами при обговоренні проблемного питання.

Рисунок 1 – Метод «Фішбоун»

Цей метод використовую при розгляді таких проблем: вимирання тварин, забруднення природного середовища мінеральними добривами та пестицидами, злочини проти довкілля. Під час вправи студенти шукають шляхи вирішення екологічних проблем.

Інтерактивні технології є ефективним інструментом навчання, який дозволяє сформувати екологічну компетентність, розвинути мислення, комунікативні навички та відповідальне ставлення до природи. Використовуючи такі підходи, викладач перетворює заняття на захоплюючу подорож у світ екології.

Список використаних джерел

1. Єрмоленко А. Інтерактивні технології навчання: електронний навчальний курс. Біла Церква : БІНПО, 2022. 37 с.

2. Морозова Л. Виховання екологічної культури особистості. Вища освіта України. 2001. №2. С. 88-92.

3. Пометун О. Енциклопедія інтерактивного навчання. Київ, 2007. 141 с.

ПЕРСПЕКТИВИ ОСВІТИ: МОДЕРНІЗАЦІЯ ТА ІННОВАЦІЇ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Зарудзей Олександр
директор,
Зарудзей Світлана
соціальний педагог,
Грицівське вище професійне училище №38

Освіта є одним із найважливіших фундаментів будь-якої держави, яка визначає рівень її культурного, економічного та наукового розвитку. В умовах повномасштабної війни в Україні освіта набула нового виміру – вона стала не лише простором передачі знань, але й механізмом національної стійкості, інструментом боротьби за ідентичність і фактором майбутнього відновлення. Попри безпрецедентні виклики – руйнування інфраструктури, вимушену